

Historia translationis corporis s. Agathae virginis martyris Constantinopoli Catanam

[Page 637 col. 1]

Historia translationis
corporis s. Agathae V. M.
Constantinopoli Catanam
auctore Maurilio Ep. Cataniensi
Absolutio Domini Maurilii Cataniensium
Praesulis
Mauritius Divina protegente gratia Cataniensium
Praesul cum omnibus suis coenobitis,
omnibus Episcopis, Abbatibus, monachis,
Clericis, militibus, viris ac mulieribus, in Christo pie
viventibus salutem.
Gaudium, quod in praesenti nobis evenit tempore,
vobis celare nolentes, his litteris patefacimus, quatenus
una nobiscum corda vestra laetentur. Igitur sciat
Dilectio vestra, Fratres carissimi, corpus beatissimae
Virginis et Martyris Agathae ad proprios deductum
esse alumnos, unde ex parte omnipotentis Dei Patris
et Filii et Spiritus sancti, vice Beati Petri Apostoli,
cui a Domino ligandi atque solvendi collata est potestas,
de omnibus peccatis, quae confessi fuerint, venientes
ad suum sacratissimum corpus recto corde adorandum,
tertiam partem dimittimus. Et si forte incepto
itinere quis morte praeveniente obierit, et confessus
peccata sua fuerit, omnia dimittimus ei, praestante
Domino nostro Iesu Christo, cui est honor et
gloria in secula seculorum, Amen.
In nomine Domini nostri Iesu Christi, Amen.[Page 637 col. 2]

*Incipit Epistola Maurilii Cataniensis Episcopi
de translatione S. Agathae Virginis*
1. Mauritius, nomine, non merito, Cataniensis
Episcopus, universis eius provisioni
commissis filiis, et Fratribus
omnibus intra Siciliam sub Christianae
legis professione salutem.
Divinorum eloquiorum promulgata sanctione didicimus,
quoniam sacramentum Regis abscondere
bonum est, opera autem Dei revelare honorificum
est. Et idcirco, Dilectissimi, pro humanae mentis ignavia
remanere nullatenus debet occultum, quod gratuita
pietate sui, pro omnium salute communi, vult
Dominus omnipotens fieri manifestum. Ipse quippe
in sua natura immutabilis persistendo, mutabilitates
humani generis, quod deceptione diabolica variis semper
atque multimodis vitiorum iaculis vulneratur, sanare,
et in bono solidare procurat. Et nunc sanctae
Scripturae dulcibus eloquiis admonendo, nunc minarum
suarum asperitatibus deterrendo, nunc Sanctorum
suorum exemplis et miraculis demulcendo, et sic
ad aeternam vitam praedestinos informans, de malis
bonos efficit, et de collatis sibi beneficiis ad se laudandum
et glorificandum promptiores reddit. Igitur et
nos pro inaestimabili beneficio nuper nobis, non nostris
meritis, sed sua bonitate, collato, illi devotas gratiarum
rependimus actiones, et ut vos congaudendo
nobiscum eadem faciatis, vestras praesentibus nostrae
pusillitatis apicibus pulsamus aures. Reddidit enim nobis
Agathae beatissimae Virginis et Martyris corpus
sanctissimum, totius Siciliae pignus et amabile patrocinium.
Quo autem ordine, quibusve ministris actitatum,
quantisque miraculorum indiciis declaratum,

cunctis scire volentibus in huius scripti pagina declaramus, brevitati studentes, et verborum ambages penitus devitantes. Quapropter studiosos quosque lectores, qui hunc qualemcumque dictatum legere dedignati non fuerint, dulciter admonemus, ne in nobis linguae nitorem, vel verborum ornatus inquirant, sed simpliciter et veraciter edita simplici et veraci mente suscipiant, scientes procul dubio Deum non philosophica disertitudine, sed in simplicitate et veritate semper esse quaerendum.

Cap. I

S. Agathae corpus Constantinopolim avectum, inde in Italiam revectum non sine miraculis.

2. Sicut in antiquorum libris authenticis invenitur, Decio persecutionem Christicolis ingerente, beatissima Virgo et Martyr Agatha martyrio coronata est in provincia Siciliae, apud urbem Cataniam, sub Quintiano Proconsule ibique sepulta longo quievit tempore, Domino per eam miraculorum insignia faciente. Verum post multa annorum curricula populus Christianus, suis peccatis promerentibus, iustitia Divina castigante, in vindictam traditus est manibus Barbarorum. Qui diruentes ecclesias et civitates, totam circumquaque provinciam suo dominio subdiderunt serviliter. Quam stragem fidelium Constantinopolitanus audiens Imperator, Exarchum, quem in bellicis rebus habebat expertissimum, vocabulo Maniacum, cum armata manu in Siciliam destinavit, qui in brevi totam peragrans insulam, eam ferro incendioque perdomitam in ditionem accepit. Qui Maniacus corpus Deo dilectae Virginis Agathae cum multis aliorum Sanctorum corporibus Constantinopolim, quae prius fuerat vocata Byzantium, delegavit, credens Orientis imperium, iam iamque casurum, per eorum[Page 638 col. 1]

preces et merita posse in robur pristinum relevari. Sic igitur translatum est corpus beatissimae Virginis et Martyris Agathae de Cataniensi civitate Byzantium, ibique decenter a quibusdam loci incolis est conditum, et devotissime veneratum.

3. Volente autem Domino, cuius universa reguntur imperio, relatum est tali modo. Anno Incarnationis eius millesimo centesimo vigesimo sexto, Indictione quarta, Apostolicae Sedi praesidente post Calixtum Honorio, duo quidam Latini apud urbem Constantinopolim mansitabant, quorum unus Gislebertus, alter vero Goselinus vocabatur, prior quidem genere Gallus, sequens autem Calabricus. Cui videlicet Gisleberto, qui in aula Regis militari fungebatur officio, sicut ipse praesentibus nobis asseruit, per nocturnam visionem se beatissima Virgo et Martyr Agatha semel et iterum atque tertio repraesentans praecepit, ut se ab ecclesia, in qua iacebat, latenter ablatam, Cataniam, ubi pro Christo fuerat coronata martyrio, reportaret. Quae visio, quoniam nonnullis videtur incredibilis, a nobis non debuit humanae rationis libramine discuti, sed Dei cuncta scientis iudicio reservari. Hoc tamen veraciter affirmare possumus, quia nisi Deus voluisset, ad nos Virgo beatissima non rediisset. Ceterum nos legem sequentes historiae, reliqua prosequamur ex ordine.

4. Gislebertus ergo, solus tam magnos ausus inchoare formidans, socium sibi fide constrictum Goselinum accersens, quieto tempore noctis una cum illo scala supposita, in qua iacebat corpus Virginis, ecclesiam introivit, illudque reperientes furto laudabili rapuerunt et in cophino rosis odoriferis hinc indeque referto venerabiliter collocarunt. Protinusque ad domum Goselini, cum thesauro sibi divinitus attributo, gressu concito repedantes, caput Virginis venerandum in duabus scutellis, quanta potuerunt honorificentia, condiderunt. Artus vero reliquos, ne quovis indicio possent detegi, in duabus pharetris, quas vulgo Turcasias nominant, attulerunt.

5. Interea tantae rei statim circumquaque fama discurrens,

populari motu ad aures usque Principis pervolavit, dicens evenisse sibi et ipsius imperio triste praesagium, Agathae scilicet corpus amissum. Nec moram patitur missis ubique cursoribus, per totam civitatem, perque vicini maris littora regia proponuntur edicta, ne quis ab Urbe non interrogatus abscederet. Sed quid valet humana custodia contra Divinae dispositionis industriam? Non est, ait sapientissimus Salomon, sapientia, non consilium contra Dominum. Nam praedicti viri nullo se molestante, vel istius facti ab eis sciscitante negotium, ab urbe regia, Domino protegente, progressi, portum maris adeunt, ibique conscensa navi, vento prosequente secundo, veloci remigio Smyrnam usque perveniunt.

6. Quo in loco diebus quatuor commanentes, et Turcasias, ubi sanctas occultaverunt Reliquias, aptius componere disponentes, gravi terraemotu sunt repente perterriti, et repentino terrore turbati. Gislibertus autem, Goselino sapientior atque fidentior, socium suum, ne trepidaret, multiplici consolatione confortans, aiebat

Divinam illis adesse praesentiam, nulloque prorsus eventu se debere terri, aut a coepto desistere, quos talis tantique potentatus Domina sui comitatus praesidio roboraret. Extemplo facta dictis aequantes, ratem inde Corinthum navigare volentes facta pactione conscendunt, et maria pacata pro voto sulcantes, ad optatum praedictae civitatis portum, Domino prosperante, perveniunt. Sic nil obfuit terreni Regis vetitum, cui caelestis Imperatoris virtus obstat; nullum potens defuit auxilium.

Quis tua, Christe Deus, referat magnalia digne, Immeritis famulis quae grato numine confers?

Quae tibi lingua, vel ingenium, quis denique sensus[Page 638 col. 2]

Condignas poterit vel ad horam reddere grates?

Lingua silet, pavet ingenium, sensus stupet omnis, Dum tua mira loqui cupiunt, et dona fateri.

7. Igitur Corinthum pervenientes, ut diximus, ibidem plus necessitate, quam voluntate quadriduo substiterunt, optantes invenire navigium, quo vehente possent in Siciliam devenire. Sed cum desiderio deesset effectus, post diurni temporis fatigationes nocturno sopore depressis, ut postmodum retulit, Gisliberto nominato superius imago beatissimae Virginis admirandae venustatis, crinibus dissolutis, apparuit, et plurimum de ipsius tarditate conquesta, ut cum socio se comitante navigaret, admonuit: simulque per visum navem ostendit, quae iam anchoram levans cursum dirigere properabat. Qui statim evigilans, indeque nociva morositate contempta festinans, iuxta illud, Tolle moras, semper nocuit differre paratis; pervenit ad portum, ubi per omnia suae voluntatis et diutinae praeoptationis compos effectus, nautica consuetudine distributa, navem subiit, nulloque vel sibi vel nautis, interventu Virginis, obstante periculo, una cum Goselino laboris et consilii socio, Methonae littori applicuit.

8. Inde quibusdam negotiatoribus sociati, feliciter Adriaticum mare transmeantes, Altissimi volente consilio, Tarentum salvi perveniunt ad littus: in quo descendentes civitatem adeunt Tarentinam, ibique celebrata Missa super Virginis gloriosae Reliquias, ac sumpto cibo, pristinum redeunt ad littus, ubi clam depositis artubus a pharetris, caussa melioris repositionis, factum est Divino miraculo, quod reponentes gloriosas Reliquias Virginis gloriosae, gloriosam, credentes ipsam iam reposuisse, extra dimiserunt mamillam, ubi fons quidam aderat. Ad quem faemina quaedam vidua, fama laudabilis, morum honestate venusta, caussa abluendi pannos, cum quadam filia sua parvula, quam adhuc lacte nutriebat, advenit: quae lotis pannis somno soporata fortiter obdormivit. Puella autem, naturali instinctu appetens refocillari, materna quaerebat ubera, ut lac sugeret, ut consueverat, eundoque manibus

pedibusque hinc inde discurrens, ad gloriosam mamillam miraculo Divino pervenit, quam in ore ponens illam sugere coepit, a qua lac mirae dulcedinis emanabat.

9. Igitur puella tam maxima delectatione sugente, apparuit matri Virgo gloriosa, dicens: Surge, et vade, quia filia tua meam tenet in ore mamillam. Quae consurgens venit ad filiam, viditque illam mamillam, sicut in somnis viderat, in ore tenentem. Ea ibi relictam, ad civitatis Episcopum festinanter cucurrit, et per ordinem omnia explicavit. Quo comperto ab eodem, convocato universo civitatis Clero, et populo in unum coadunato, venerunt processionaliter ad locum, ubi iam puella relictam fuerat. Omnes insimul advenerunt, mamillam volentes extorquere praedictam ab ore puellae, sed nec blanditiis, nec vi extorquere valuerunt. Tunc praecepit Episcopus, quod omnes Sacerdotes confiterentur cum devotione et reverentia, et quilibet per se deberet accedere ad puellam, forte inter eos esset aliquis fama et vita laudabilis, cui praedicta mamilla divinitus condonetur. Quo etiam peracto, praedictam mamillam nec sic aliquo pacto habere potuerunt.

10. Tunc Sacerdos quidam bonae vitae, morumque honestate compositus, dicit Episcopo: Fiat processio in ecclesiam S. Cataldi. Tunc praecipiente Episcopo facta est dicta processio. Dum cantarent Letanias, et devenirent ad beatam Virginem Agatham, cantantes, S. AGATHA ORA PRO NOBIS, puella, quam Sacerdos gestabat in ulnis, mamillam in ipsius Sacerdotis sinum ab ore proiecit, tenensque ipsam Sacerdos, eam Episcopo reverenter consignavit, et sic perceperunt illam fuisse mamillam gloriosae Virginis Agathae.[Page 639 col. 1]

Tunc Sacerdos ille, Episcopo concedente, de domo sua ecclesiam in honorem Virginis Agathae construi fecit, ibique serviens sub habitu monachali sanctissime suam vitam finivit.

Cap. II

S. Agathae corpus Catanam relatum. Facta eo die miracula.

11. Haec iamque narravimus, ut immensa miracula, quibus summa Clementia suam Virginem honoravit, liquerent. Ad historiae igitur seriem redeamus. Repositis itaque artubus in pharetris Virginis gloriosae, ad inde dicti Gislibertus et Goselinus navigio recedentes, brevi pervenerunt in Siciliam. Sed priusquam cetera prosequamur, de situ loci quaedam maiorum relatione dicamus. Sicilia a Siculo Herculis filio nuncupata, una provinciarum Italiae fore perscribitur, a qua parui admodum freti, sed periculoso seiuncta dissidio, tribus promontoriis dextra laevaue protenditur, Peloro, Pachyno, atque Lilybaeo. Fretum illud, quo ab Italia dissepatur, ut diximus, Charybdin et Scyllam habet, quae fabulose dicitur succincta canibus, et navigantium delatrare naufragia. Huic adiacet Messana, civitas insignis aedificio, rebus opulentissima, quae locorum dignitate merito totius provinciae caput extat. Ad hanc praedicti viri Reliquiarum beatissimae Virginis Agathae portitores navigatione peracta venerunt, et in ea iam securi manentes pausaverunt per triduum.

12. Gislibertus autem, quod mente captabat, implere desiderans, salubri percepto consilio, Messanae socium, nihil de eius legalitate diffidens, cum corpore Deo dicatae Virginis in quadam domo reliquit, et ad Cataniam propere veniebat. Ego autem Mauritius, qui eiusdem urbis pontificatu fungor immeritus, tunc temporis in quodam castro Ecclesiae nostrae, quod Iacium dicitur, commanebam; cum idem vir illuc adveniens, ad me se velle secretum loqui professus est: praemissoque salutationis alloquio, remotis omnibus, solus cum solo locutus, postquam perpendit me toto nisu, totoque mentis affectu, beatissimi corporis affectare Reliquias, et illius Evangelici negotiatoris exemplo,

qui pretiosam margaritam inveniens, eam venditis omnibus comparavit; omnia mihi commissa pro loco et tempore pro tanto thesauro dare paratissimo seriatim gesta detexit. Et, ut secum duos de Fratribus nostris, ad sanctarum Reliquiarum subvectionem, mandare[Page 639 col. 2]

studerem, devotus expetiit.

13. Ratus igitur non incogruum fore, quod dixerat, duos monachos reverentissimos Holdomanum et Lucam, quos tanti negotii fideliter exequendi censebam idoneos, cum eo Messanam destinavi quantocyus, ut tantum thesaurum, nobis Divina largitate donatum, honore cum debito deportarent. Qui iussa non segniter adimplentes, sub omni celeritate corpus detulere sanctissimum: quod ego laetabundus aspectu prae omnibus, qui mecum aderant, solotenus advolutus, Deum suppliciter adoravi. Deinde Reliquias de Turcasis reverenter extraxi, et statim mira odoris suavitas emanavit, ut iuxta illud Evangelicum, tota domus nectare gratissimo repleretur. Quibus in nova capsula, tantae rei condigna, diligenti cura in eodem castro repositis, laetus Cataniam properavi, et cunctis Fratribus in unum astitis, quod gestum fuerat, intimavi. Qui Deum totius bonitatis auctorem collaudantes, mecum communi decrevere statuto, eidem Dominae nostrae humiliter pariter et laetanter occurrere, et in urbem, ubi palmam martyrii simul et virginitatis, hoste superato, promeruit, cum hymnis et laudibus illam reportare.

14. Die igitur constituto, videlicet decimosexto Kalendas Septembris, eam quidam Fratres nostri a castro, quod diximus, honorifice detulerunt. Nos vero illi occurrimus, humilitatis indicium solenni gaudio salubriter admiscentes, nudis pedibus, et in albis vestibus procedentes. Ad hoc vero insolitum et prorsus insigne spectaculum, magna sexus utriusque, diversae conditionis et aetatis et fidei facta est concursio populorum, ita ut nos eundo et redeundo praepedirent, et se constipatione sui quam plurimum angustarent: ubi quaedam res accidit omnino relatu dignissima, et ad laudem beatissimae Virginis praedicanda. A praedicto castro usque Cataniam triginta octo stadiorum saxosi itineris spatio, duo pueruli cereos accensos ante sancti corporis portavere Reliquias, qui neque ventorum flatu, neque puerulis, ut assolet, insolentia levitatis lumen amisere, sed semper clarissimum servavere. Tali igitur dignitate, tantoque triumpho, ad suae civitatis, quam sibi Deus omnipotens perpetuo privilegii iure contulit, voluit remeare basilicam, ubi quo decuit loco posita, miraculis ingentibus, quantae sit apud Christum virtutis et gloriae, circumquaque demonstrat.

15. Eadem autem die iam ad vesperum inclinata, quaedam iuvenula, ut ferebatur, a nativitate caeca, manu simul et pede debilitata, ante sanctum corpus medelam quaesitura fideliter adoravit, quae, nobis et multis aliis spectantibus, visum recepit, et utriusque membri sospitatem, Virginis interventu, promeruit.

16. Alia quoque mulier, genere Consentina, a multo iam transacto tempore crudeli daemonio vexabatur, quae ante beatum corpus adveniens, quam immani hospiti suum teneretur hospitium, sibilis et ululatus testabatur. Affuit et huic Virgo dilectissima, quae et daemonium effugavit, et illam pristinae sanitati restituit: quam dum circumstantes sanam, sibi que signum vivificae Crucis memoriter imprimenter adverterent, itemque Deo laudum modulamina resonarent, Fratres cubilibus quiescentes, vocum sonoritate protinus excitati surrexerunt, et populo sociati, TE DEUM LAUDAMUS, signis concrepantibus, cantare coeperunt.

17. Adhuc autem istius miraculi per ora cantantium concrepante tripudio, quaedam rebus paupercula, fide ditissima, suum filium a nativitate mutum Agathae Virgini beatissimae fletibus praesentavit et precibus. Cui beata Virgo novum loquendi officium hactenus inusitatum contulit, et matrem de filii sanitate

laetificans, a luctu diuturno sedavit. His visis magis
ac magis clamor attollitur populorum, Deum laudantium,
eiusque nomen benedicientium.

18. Non tamen Virgo sacratissima a pietate coepta[Page 640 col. 1]

cessavit: nam quaedam puella lumine privata quinquennio,
clamare coepit: Gratias ago Deo, quoniam
luminibus orbata fui, et modo clarissime video. Patrato
igitur tot et talium miraculorum insigni praeconio,
Fratres Matutinatorum vigiliis consuetudinaliter
celebrarunt, et sic cum ingenti gaudio ad sua strata
reversi sunt.

Cap. III

*Concursus ad S. Agathae corpus. Quidam in
itinere defensi, sanati*

19. Nobis autem alia, quae per eam sunt perpetrata,
miracula ordinatim narrare volentibus, ne quis
inde dubitet, Dominum veritatis amatorem, testem
iudicemque proponimus, cuius protestatu credat nos
nil a tramite veritatis extraneum more laudantium dicere,
sed ne prolixitas fastidium generet, plurima praeterire.
Quid enim hoc facto videtur iniquius, quam
laudem illorum, qui veritatis fide semper et operibus
placuerunt, mendaciorum fucis quibuslibet colorare?
Illi enim, si mendaciis obtegi, dum viverent, voluissent,
ad veritatis consortium post mortem nullatenus
pervenissent. Sed absit hoc a fidelium mentibus,
qui credunt se etiam de otiosis verbis rationem in die
futuri examinis reddituros, aliquid stulta temeritate
confictum quasi ad Sanctorum praedicare praeconium.
Haec igitur necessario praelibantes eumdem Dominum
nostrae intentionis adesse praeivum invocemus, et sola
futurae remunerationis mercede contenti, floccipendentes
verborum elegantiam, cetera quae restant plebeio
famiae proferamus.

20. Matrona quaedam Syracusani Praesulis Dapiferi
copulata connubio, olim a daemone vel saevo possessa,
ad Amicam Dei venit, ut ab infestatione inimici
eius, mereretur ipsius orationibus liberari: nec tamen
est sua petitione frustrata; nam et a daemonis invasione
liberata est, et Dominici corporis communione percepta,
nobis, et, qui aderant, universis palam signa suae
salvationis ostendit. Vir autem suus saluti ipsius congratulans,
sibi per Virginem bonitatis concessae non
immemor, ad illam una cum coniuge gratias reddere
venit, munus obtulit, et ad propria Deum benedicendo
remeavit.

21. Huius fama bonitatis

Mox per urbes evolans

Perstrepensque, tam longinquos

Quam propinquos advocat;

Monens omnes, se debere

Dei Sanctam visere,

Et quod illis opus esset,

ab eadem quaerere:

Aegris plane persuadens

Sospitatem petere,

Sanis vero delictorum

Veniam deprecari.

Qui sopitae tarditatis

Hac in caussa nescii,

Et peccati sese multum

Praegravantis conscii,[Page 640 col. 2]

Aulam sanctae pari voto

Frequentabant Virginis,

Et dimitti sibi noxam

Flagitabant criminis.

Quibus aures inclinabat

Virgo sacratissima,

Et iuvabat illos ope

Misericordissima,

Hos ab omni corporali

Curans aegritudine,

Solvens illos a nodoso

Sathanae ligamine.

22. Nec multo post eadem Virgo Domina nostra, pro nostra pace sollicita, quemdam de istius terrae Magnatibus, divitiis et summa nobilitate conspicuum, vocabulo Henricum, nocte per somnum visitavit, dulci voce compellans, ut ad se visitandam quam citius pergeret. Qui protinus excitatus, dum haesitans residet in lectulo, nec coniugi sciscitanti, quid hoc esset, indicare voluit, sed somni pondere praegravatus rursus quieti membra dedit. Cui sancta Virgo haec eadem persuadens apparuit. Mox ille, vir sagacis ingenii, Dei voluntatem intelligens, uxori quid vidisset aperuit, et ad ecclesiam Virginis venit. Qui votorum suorum debita solvens, Fratibus Cataniensibus, quos olim pro quibusdam caussis habebat exosos, amicus effectus est: et sic cum magno quaestu lucrorum spiritualium ad propriam remeavit domum. Utinam domum illam infestantibus taliter eveniret, et fortassis eveniet; nam iuxta illud Poëticum,

Grata superveniet, quae non sperabitur, hora.

23. Ad edomandam autem illorum vecordiam, qui contra Sanctos ora impudenter aperiunt, rememoratu digna recitare volumus, ut quicumque ea audierint, pertimescant, et Sanctis, quos omnipotens Deus honorat, condignum honorem exhibeant. Mulier quaedam in civitate Messanensium commanebat, in cuius domo beatissimae Virginis Agathae, quos supra recolimus, portitores, hospitium quoddam acceperant.

Cui cum vicini familiariter dicerent: Eia, ne pigriteris ad domum beatissimae Virginis et Martyris Agathae properare, ut sicut ipsa tuam domum dignata est introire, sic pro te dignetur Divinam clementiam implorare; faemina perflata superbia, non se, ait, abire. Sed vocem temerariam gravis est illico subsecuta vindicta: nam auris ipsius, quae saluberrimis monitis obsecundare despexerat, magno cruciata dolore, iustissima damnata est surditate. Et quia durum est contra stimulum calcitrare, venit necessitate cogente Cataniam, et coram Virgine piissima suam cum lacrymis coepit profiteri culpam, cuius precibus Virgo clementissima annuit, et dolore sanatae pristinum audiendi sensum reddidit.

Tunc clamans mulier, Grates tibi Virgo beata Semper, ait, referam, quae verbere caesa salubri Persensi celerem te compatiante medelam.

Mecum proclament omnes tua mira videntes:

In te laudetur Deus, in te glorificetur.

Postea ad domum suam sic castigata ingreditur, Dei, qui percutit et medetur, cunctis referendo magnalia.

24. Sequenti autem tempore aliud per Virginem beatissimam factum est, Domino cooperante, miraculum.

Quidam carpentarius, Michaël nomine, per biennium fuerat paralysi dissolutus, intantum ut absque alterius adiumento se sublevare non posset. Qui famam audiens miraculorum per sanctae Reliquias Virginis patratorum, asello sedens, quaesiturus opem, iam supra nominatam veniebat ad urbem. Appropians autem illi fluvio, qui duobus milliariibus distat ab urbe, a commeantibus expetivit, ut se ab illo, quo portabatur animali, deponerent. Quem dum deposuissent, membrorum tumentium et dissolutorum (mirabile dictu) solidata compage, nullo adminiculante, fluvium

transmeavit, et propriis pedibus ambulando Cataniam usque pervenit. Omnibusque, Deo et eius famulae referendo gratias, se repraesentans, suae curationis eventum fideliter continuavit, multisque contestantibus claruit, illum et tanto temporis spatio mala valetudine laborasse, et sospitatem integerrimam per S. Agatham, modo quo dictum est, meruisse. Ob hoc iterum Cleri gaudimonio populiue iubilantis, signa tinniunt: Et cuncti Domino laudum modulamina solvunt, Quamvis si centum linguae essent, oraue centum, Centum voxque sonos pariter dein redderet una, Eius signorum non posset dicere mira.

Quis enim enumeret multitudinem debiliū diversa infirmitate laborantium, quorum plurimi Domino praestante sanantur; alii vero, ipsius occulto iudicio, semper tamen iusto, in suis languoribus dimittuntur? Non enim humanum est inquirere cur istis sanitas, et cur illis insanabilis detur infirmitas: beatus est autem, qui corripitur a Domino.

25. Duobus vero modis a sacra Scriptura scimus prave agentes a Domino iustissime flagellari, idest, ut aut ipsi cessent peccare poenarum timore contriti, aut alii similia perpetrare formident, illorum exemplo commoniti. Cuius rei gratia, cuiusdam lenonis nequitiam, et, qua multatus est, celerrimam ultionem praeterire silentio non debemus, ut sui consimiles audiant, et eius timore imitatores fieri pertimescant: nam iuxta illud Salomonis, qui ambulat simpliciter, ambulat confidenter; qui autem depravat vias suas, manifestus errat. Inter innumerabilem hominum multitudinem, qui undique ad corpus beatissimae Virginis confluebant, accidit, ut quaedam muliercula orationis causa veniret, quae dum paullulum ad requisita naturae de via secederet, et eius socii aliquantulum praeterirent, leno quidam adveniens, ut illi misceretur in crimine, libidinis affatibus suadebat. Mulier autem trepidans, et tam nefarium opus pertinaciter metuens, Absit, ait, frater, absit; non me tali facinore polluam; quoniam ad domum sanctae Virginis Agathae Dominae nostrae properare volo, et idcirco illam tam nequiter offendere nequeo. Tu quoque talem pestem diabolicae persuasionis a te abiice, ne Virginis sanctissimae iram incurras, et protinus mala morte depereas. Leno vero omnino surdus ad ista mulieri vim inferre tentabat : cui reluctanti et contradicenti pro viribus affuit illa, cuius tendebat ad aulam, quae suam vernulam virtute mirifica liberavit, et illum terribiliter coërcens officio loquendi privavit. Quod ne alicui videatur incredulum, quamplures fidelissimi testes adsunt, qui haec suis oculis se vidisse veraciter asseverant. Nos autem ad coërcendos luxuriosos et lubricos hoc prodigium formidabile memorantes, ad ea, quae dicere coepimus, redeamus.

Cap. IV

Aegri et energumeni a S. Agatha sanati

26. Nonnumquam omnipotens Deus, cuius iudicia abyssus multa, mirabili dispositione sui quosdam famulorum suorum infirmari permittit ad tempus, ut si quid in eis superfluum fuerit, doloris angustia resecetur, ut eo devotius serviant, quo illi paternis verberibus castigati mundius appropinquent. Sicut enim vas electionis beatus inquit Apostolus, quem diligit Dominus, corrigit et castigat; flagellat autem omnem filium quem recipit. Ideo iustus in poenis gaudere debet, et impius in suis prosperitatibus formidare. In hac vita multotiens parcit Deus impiis, et non parcit electis. In futura autem vita perpetualiter parcit iustis, et numquam parcat iniquis. Valde itaque necessarium est, iustum in hoc mundo verberibus Domini castigari, ne de benefactis suis inaniter extollatur,[Page 641 col. 2]

et mercedis aeternae fructum amittat. Quod melius ostendemus, si cuiusdam Fratris repentinam percussione, et citissimam per gloriosam Virginem et Martyrem Agatham sanationem ad eius gloriam referamus. Quidam namque Graecus Abbas, vir valde venerabilis, comperto beatissimae Virginis reditu, auditis quoque mirabilibus, quae per eam Dominus faciebat, de Trayna civitate Siciliae Cataniam cum septem monachis veniebat: quorum quidam equitabant, quidam propriis pedibus ambulabant. Inter quos quidam novitius erat, vocabulo Abbas, qui velociter cursitando ad domum sanctae Virginis festinabat, sed repentino tumore, et maximo dextri cruris dolore percussus, de loco se movere non poterat. Quid ageret, et quo se verteret, ignorabat. Abbas autem fratris dolori compatiens, ei praecepit, ut nisu, quo posset, ad cellulam,

quae non longe aberat, properaret, ibique eius praestolaretur adventum, et reditum, ut ad suum habitaculum pariter remearent. Discedente vero Abbate cum monachis, aeger ille monachus, solo decumbens, in medio obdormivit itineris. Cui Virgo beatissima per visum apparens, Quid agis, inquit, Frater? Et ille: Volebam, Domina, ad beatissimae Virginis Agathae desideranter adire praesentiam, sed meis interceptus criminibus subitae infirmitatis languore percussus sum; et idcirco hic in via remansi omni solatio destitutus. Tunc illa, Surge, ait, Frater, et sequere me, quoniam ego sum Agatha, cuius desiderio fatigaris, ut ad eius corporis visionem pervenias. Excitatus tanta ac tali monachus melliflua visione, se quidem sanum reperit, sed Virginem, cum qua loquebatur, visibiliter videre non potuit. Cumque tendere se putaret ad cellulam, in qua sibi mandatum fuerat residere, stupendo fati modo, et admiratione digno, Abbatem et monachos, qui iam perrexerant, nesciens antecessit, et quasi totum illud viae spatium pervolaret, non longe se a supradictae moenibus civitatis invenit. Cognoscens autem illum Abbas, et videns, quod tanta illos velocitate praecesserit, ignarus rei, quomodo, et unde venerit, curiosius sciscitatur. At ille nequaquam suae sanitati ingratus, cuncta, quae sibi sancta Virgo fecerat et dixerat, enarravit ex ordine. Tunc Abbas et monachi, voluntate gaudioque non dispari, magnis Deum collaudando vocibus, urbem ingressi sunt, suaeque laudationis libamine corpus sanctissimum venerantes, sicuti optaverant, suo desiderio potiti sunt. Quo peracto ad suum laetabundi rediere coenobium. Nimirum hoc est, quod superius diximus, utilitatis caussa, vel suae vel aliorum, qui Domino servientes, praesentialiter flagellantur, illoque salubri flagello de bono in melius provehuntur. Nemo cum viderit energumenos immundis spiritibus fatigari, illos abhorreat quasi derelictos a Domino, sed humanae debet miseriae compati, quae multotiens non sponte, sed coacte, Divinis obsecundat imperiis, ut per hoc, secundum illud Apostoli, nonnumquam Sathanae tradatur in interitum carnis, ut spiritus salvus sit in die Domini. Ergo quotiens viderimus aliquos diabolo mancipatos in corpore, duabus ex caussis fieri hoc a Deo iudice iusto credamus, videlicet vel ad corporalem castigationem temporaliter, vel ad damnationem perpetualiter; sed cuicumque illud fuerit detrimentum, nobis sit ad timorem Domini documentum.

27. Illis autem commonitionis caussa praenotatis, cuiusdam daemoniaci curationem subsequenti stylo promamus. Quidam Graeca natione progenitus, vocabulo Spichius, in castro quod Geracium dicitur, sub professione monastica in oratorio sancti Protomartyris Stephani commanebat. Qui iam per decem annorum curricula nequissimo daemonio vexabatur, quem quando arripiebat, per septem horarum spatia detinebat; cuius mater, Anna nomine, comperiens rumoribus hinc indeque resonantibus, quod Deus omnipotens[Page 642 col. 1]

multos malignorum spirituum infestationibus laborantes iam per meritum sanctissimae Virginis liberasset, ad domum eiusdem sacratissimae Virginis filium comitata, ut illi sanitatem propitia largiretur, illam gemitibus, lacrymis, et verbis orabat. Vovit etiam Domino, quod si suum sanaret filium, seculum relinqueret, et sub cultu monastico sibi perpetuo deserviret. Sancta autem Virgo miserae miseriae misericorditer miserta, fidem matris pro filio deprecantis amplectitur, et opem, quam fuerat postulata, largitur; nam cum uterque membra labore diutino fatigata sopori dedisset, visum est illi arreptitio stellam clarissimam de scutellis, ubi sanctum fuerat caput, exire, suoque capiti leniter assidere. Qui confestim exurgens horrendissimam vocem emisit, ita ut cuncti qui aderant terrentur. Subsequenter igitur eidem beatissima Virgo et Martyr apparuit, et utrum sanari vellet, inquisivit.

Cui cum protinus responderet: Volo, Domina mea, et ideo cum devotione ad te confugi; illa daemoniacum feriens alapa, daemoni, ut egrederetur ab illo, potentissime imperavit. Quam deserens omnino deinceps reliquit incolumem, surgensque sanus intimavit astantibus se quemdam vidisse mirae magnitudinis serpentem mortuum a suo proprio ore delapsum. Mater autem eius, quod voverat, reddidit, triduoque finito una cum filio, gaudens et benedicens Altissimo, ad proprium est reversa domicilium.

Cap. V

Alia S. Agathae miracula. Historiae Epilogus

28. Nec solum praesentibus Virgo celeberrima, verum etiam multotiens profligatis aliquibus diversis anxietatibus multa beneficia conferebat absentibus, ut ostenderetur illud Epigramma Angelicum omnino esse verissimum, Mentem sanctam spontaneam, honorem Deo, et Patriae liberationem. Igitur tempore non multo post ista exempla, quae scripsimus, peracto, quaedam faemina Messanensis Christiana Deumque timens, se quibusdam nautis orationis caussa Cataniam navigantibus sociavit. Quae quamvis esset gravida, tamenque unius oculi lumine, et unius auris carebat auditu, ut per Deo dicatam Virginem, et Martyrem Agatham pristinae mereretur sanitati restitui, hoc laboriosum iter arripuit. Verum marinis fluctuationibus, et foetore sentinae, unde quamplures nauseare solent, mulier debilis fatigata, singultu creberrimo diruptis pene visceribus cruores coepit evomere, et intantum est angustia, ut putaretur a sociis vitalem spiritum funditus exhalasse. Cumque saepius concitaretur ab illis, et plus indicia mortis, quam vitae videretur habere, decreverunt ad littus divertere, ut corpus mortuum, sicut humanitas exigit, traderetur sepulturae. Sed non invenientes habilem locum ad talem ministerium aptius adimplendum, volebant in mare corpus eiicere. Hanc enim sepulturam in tali quam maxime mortis necessitas cogit inferre. Quidam vero miles lembo vehebatur eodem, qui hoc fieri rationabili satis et modesto sermone vetabat, dicens sibi videri, illam, sive mortuam sive vivam ad illum locum, quo properare devoverat, ab illis debere iustissime deportari. Simulque illam operiens cum reliquis expectabat rei finem. Post horarum quatuor intercapedinem, mulier illa, quae sic iacebat exanimis, oscitavit, oculos aperuit, cunctisque mirantibus et laetantibus, se vere vivere demonstravit, nautasque compellans sollicite percunctari coepit, quis illam in illud navigium posuisset. Illis e contra dicentibus: Tu ipsa, non aliorum, sed tuis pedibus hoc introisti; mulier ad se reversa sic ait: Ego pro certo novi me raptam fuisse de corpore, et extra moenia ciuitatis cuiusdam in quadam basilica extitisse, ubi albatorum aderat multitudo, qui cuidam Virgini[Page 642 col. 2]

venustatis eximiae concinebant cantus suavissimi cantilenam, et eam proprio nomine S. Agatham nominabant; a qua interrogata, quid quaererem, respondi me ad ipsius venisse suffragium, ut ab ipsa mererer diu optatam consequi sospitatem. At illa me dextra manu Crucis signo benedicens, Vade, ait, in pace, quoniam quod fideliter postulaveras, impetrasti; ad domum autem meam propera, nam ibi mea tibi promissa complebo. Nautae vero his sermonibus animati cursu rapidissimo cum muliere Cataniam pervenerunt: quae dum coram Virgine clementissima sospitata quiesceret, nocturnalis officii personante principio, lumen pariter, et auditum eius interventu promeruit, cunctosque, qui videbant ista, promovit

Laudibus immensis attollere facta Tonantis.

29. Eodem die, quo apud Cataniam haec fuerant acta, quidam senex, Ioannes nomine, iam duobus annis caecus existens de Messana superius saepissime nominatam veniebat ad urbem. Qui dum ad locum, qui Trium monasteriorum vocabulo nuncupatur, uno se comitante caniculo pervenisset, non casu, sed nutu

Divino, ut credimus, more insolito canis ille fugiens
senem dereliquit, ignarum viae, omnique destitutum
solamine. Senex autem lacrymis faciem ubertim humectans,
a Deo postulabat auxilium. Cui per orationem
S. Agathae Virginis unius oculi visum reddidit,
eumque ipsa de superioribus voce delapsa commonuit,
ut ad eius Reliquias visitandas coeptum iter carperet.
Paruit, et, ut ad asylum sanctissimae Virginis venit, oravit,
atque quod sibi caelitus fuerat repromissum, integerrime
utriusque luminis claritatem accepit. Deinde
per nocturnam visionem ab eadem admonitus, suae
sanationis factus est praedicator, voce simul et ore pariter
omnibus innotescens, per S. Agatham se fuisse divinam
misericordiam assecutum.

30. Haec nos de miraculis sanctissimae Virginis Agathae
modo dixisse sufficiat. Ceterum legentes hortamur,
ut si quid indecens atque superfluum in hoc sermone
repererint, infirmitati nostrae attribuant; si quid
vero decens et utilitati conveniens, Deo bonorum
omnium largitori committant. His ergo miraculis evolutis
finem teneamus, versus recitemus et hos in laudem
beatissimae Virginis.

Laetemur, Fratres, et Christum glorificemus,
Cuius tantarum de munere munus habemus.
Qui Sanctae nobis Agathae corpus venerandum
Reddidit, imo dedit, plus mundi rebus amandum.
Cui nil terrenum merito valet aequiparari,
Quam Deus in caelo voluit sine fine bearī.
Quo residens solio Regi copulata polorum
Pulsat et orat eum, lapsus relevando suorum.
Olim nos linquens Orientis regna petivit,
Sed miserando suos nunc ad sua tecta redivit.
Non bene servasti thesaurum Graecia talem,
Qui viresque thronum cumulaverat imperialem.
Non fuit ille tui, sed nostri denique iuris,
Sublatus furto, furtum sine crimine furis.
Qua sit apud Christum sublimi sede locata
Quandocumque potens celeberrima Virgo beata,
Quae per eam fiunt ostendunt undique mira,
Per quae quamplures Sathanae salvantur ab ira.
Orbatis visum reddit, mutisque loquelam
Praestat, et aegrotis repetit quamcumque medelam.
Credere qui dubitas, si vis, ea signa videbis,
His etiam visis nec tu reticere valebis.
Urbs felix gaudens gaudeto Cataniensis,
Nec te dira fames, nec iam ferox obruet ensis.
Ordinis ipse tui memor Ordo manastice gaude,
Tristia depellens, de tanta Virgine plaude.
Tuque Redemptori dic carmen Clerice laetum,
Sollicitans omnes ad diva negotia tecum.
Plebs etiam sacro Baptismi fonte renata,
Actus linque tuos veteres, et sis renouata.[Page 643 col. 1]

Rex novus ad Superos vehit hos qui rite novantur,
Trudit et Inferno qui sordibus inveterantur.
Eius convivas acceptat candida vestis,
Regis amicitias, fideique per omnia testis.
Qua qui veste caret, manibus pedibusque ligatis
In tenebras missus poenas luet improbitatis.
Laus sit....perpes per secula cuncta potenti,
Virgineis precibus tot dona secunda ferenti.
Cui pariter mentes, et corpora nostra dicemus,
Cuius tam carum de munere munus habemus.
Nos autem Virgo semper commendet eidem,
Qui non mutatur, sed permanet unus et idem.

[Home](#)